

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік третій.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.

Телефон редакції 1458.
Телефон Друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1908.

на рік	на пів року	на чотири місяці	на три місяці	на два місяці	на один місяць	на один день
11 м.	6 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.	1 м.
6.	5.70	6.20	4.75	4.25	3.75	3.25
						2.75
						2.25
						1.75
						1.25
						65.

Років передплати можуть виплачувати передплату частками, в 2 отроки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 8 карб., в 3 отроки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб. і на 1 марта 2 карб.
За границю: на рік 11 карб., на шість місяців 5 карб., на три місяці 2 карб. 75 к., на один місяць 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодячі, переходять у редакцію з місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту поперед тексту або за його місце платиться за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

Приймається далі передплата

на українську політичну, економічну і літературну газету (рік видавничий третій)

РАДА,

яка виходить у Києві щодня, окрім понеділків і днів після свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.

Напрямок газети: неупартійний демократично-поступовий.

Особливу увагу РАДА звертає на місцево-життя провінції.

Власні кореспонденти в столицях і по всіх значиміших містах України.

РАДА має в Державній Думі і Державній Раді кореспондентів власних

НА РІК Для рокових передплатників безплатний додаток

6 КАРБ. Т. Шевченка „КОБЗАРЬ“

останнього нового повного видання під редакцією В. Доманського, у яке входять повнозвідані твори поета, ще нігде не друковані.

Одержують „Кобзаря“ тільки ті передплатники, які враз чи частками заплачать всі гроші 6 карб. за рік.

З першого іюня до кінця року 3 карб. 75 к.

Умови передплати в заголовку.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Редактор М. Павловський. Видавець С. Чваленко.

Літній театр Купецького Саду.

Товариство Українських Артистів під орудою П. К. САКСАГАНСЬКОГО.

Сьогодні, 9-го іюля,

„КУМА МАРТА“

драма з співаними і танцями у 5 д. Шатковського. Бере участь вся трупа.

АНОНС: У п'ятницю, 11-го, бенефіс артиста А. І. Зайченка—„Безталанна“, драма у 5 д. Карпенка-Карого. Влітати продаються.

Початок о 9-й годині вечора. м—193—60

- Сирники по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб., і дороччі.
- Синиці по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дороччі.
- Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дороччі.
- Баладави від 1 карб. 25 коп. і дороччі.
- Кларнети та флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дороччі.
- Гармонії російск., італійск. строю одноряд. від 1 карб., двохрядні від 10 карб., трьохрядні від 25 карб. і дороччі.
- Всі інші музичні струменти та все, що до них потрібно, можна набути в головному депю музичних струментів і нот

Г. І. ІНДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58. Тел. 9—61

Приймаєть ся передплата на 1908 р. на

Літературно-Науковий Вістник

Український місячник літератури, науки й громадського життя.

ОДИНАДЦЯТИЙ РІК ВИДАННЯ.

Виходить в двох виданнях: київським і львівським в збільшених розмірах, книжками по 12—15 аркушів друку.

Містить белетристику оригінальну й переклади — повісті, оповідання драми, поезії, статі з української історії, літератури, суспільної економіки й інших областей знання; огляди літератури, науки й суспільно-політичного життя, критику й бібліографію.

ПЕРЕДПЛАТА НА ВИДАННЯ КИЇВСЬКЕ:

на рік 8 руб.; для незможних учнів, студентів, сільських учителів, нижших служачих, робітників і селян 7 руб., але тільки коли вони передплатують журнал просто з контори.

На пів року 4 руб. 50 коп.

Передплату можна прислати також по одному рублю на перше число кожного місяця, кому трудно прислати більше відразу. Книгарям і всяким посередникам від передплати 5%, але тільки в тім разі, коли передплата виплачується повна (8 руб.) і вся відразу.

Повні комплекти за 1907 р. і за попередні роки продають ся по 8 руб.

Видавець М. Грушевський. 0-136-24 Редактор Ф. Красицький.

В ОДЕСІ передплатувати і купувати нарізно

газету „Рада“ можна в Є. Альшугера, книжно-газетна торгівля на розі Дерibasовської і Рішельєвск. ул. р-39-22

У ЖИТОМІРІ передплатувати і купувати нарізно

„Раду“ можна в українській книгарні В. Саванського, Бердичівськ. вул. Бердичівськ. вул. р-21-27

Фінляндські вибори.

Історія роспуску попереднього фінляндського сейму (виб. 1907 р.) відома. Зовнішнім приводом для роспуску послужив одраз сейму запланувати 20 мільйонів марок за те, що фінляндці не служать у російський війську. В дійсності ж—це ніколи ні для кого не було секретом—сейм розпущено за його радикальний склад і політику. Роспуском попереднього сейму уряд хотів, очевидно, показати фінляндцям, що часи змінилися й що однини все має йти по-новому або, краще сказати, по-старому. При цьому, звичайно, малося на думці, що фінляндці звернуть потрібну увагу на бажання уряду й пошлять до нового сейму більш поміркованих депутатів.

Та фінляндці відповіли на роспуск сейму не так, як хотілося урядові. Вибори до нового сейму, що відбулися цього місяця, принесли нову перемогу так званім „крайнім елементам“. Соціалдемократи, які в попередньому сеймі мали 81 місце, одірали тепер 83 місця; молодіфіни мали раніше 26 місць, тепер—27; напівки, реакційні староріські партії мала раніше 58 місць, а тепер—54. Характерно, між иншим, те, що Фінляндія переважно є країною середнього земледодівця—процент середніх хазяїств (од 5 до 25 гектарів) становить там 51, себ то більше половини,—всюди вибори скоріше повинні були б дати більш-менш поміркований склад сейму.

Країна, таким чином, сказала своє слово, й все питання тепер в тому, як поставиться уряд до цього факту. Скоріше всього, новий сейм також буде роспущено, тим паче, що приводів для цього буде багато. Але нема такої підстави гадати, що треті вибори дадуть инший склад сейму, і врешті, перед урядом стане альтернатива: або помиряться з лівим сеймом—або змінити фінляндський виборчий закон. Можливо, що уряд не смириться перед останнім. Однак, треба всякими засобами застерігти уряд од такого розв'язання конфлікту. Помірковане російське „Слово“ раз з приводу якогось репресії проти Фінляндії писало: „в нас і так занадто багато нерозв'язаних питань, як земельне, національне, шкільне і т. д., щоб брати на свої плечі нове—фінляндське...“ Справедлива вважалась ця пересторога особливо приходиться до даного випадку, й уряд зробить велику помилку, як що не зверне на неї потрібної уваги.

З подорожі.

VII.

Krasna Praha.

Я не знаю народа, котрий би більше любив, більше пишався своїм культурним, економічним та політичним центром, колискою свого національного життя, ніж чехи. Коли ви хочете щось приємне сказати чехові про його отчизну—похвалять Прагу. І дійсно—з Прагою зв'язана вся історія многонаціонального чеського народа.

Для туриста Прага з її передмістями це вся Чехія у всій красі та силі її національного розвитку. Хто пізнав Прагу, хто ознайомився з пражською людністю її інтересами, її симпатіями та антипатіями, з тою національною боротьбою між німцями та чехами, яка клекотить у Празі і часом проривається навіть у білках і кривавих демонстраціях,—тому нема потреби оглядати всі чеські міста.

Та й не одні чехи так люблять Прагу. Перед її надзвичайною красою схилили свої голови мирові генії й таланти. Гете признавав її найкрасивішим діамантом у короні матері—землі. Олександр Гумбольд називав її найкрасивішим містом Європи. Георг Брандес за її надзвичайну красу складав їй акафісти. Август Родін називав її північним Римом. І т. д. і т. п.

Один той факт, що декілька найвизначніших теперішніх чеських книгарів зобули свої мільйони тільки виданням альбомів пражських видів, свідчить яскраво, наскільки Прага й справді цікава, як перл мирової архітектури.

Ще не так давно Прага не була чеським містом. Як і всі австрійські великі міста вона була звичайним розсадником національного гніту для краєвої людности.

Тоді на вулицях Праги по чеськи говорили хіба ніяк та візник. Всюди панували німці, німецька мова, німецька архітектура. Але пройшов час. Як п'ятдесят років тому було на вулицях Праги почути чеське слово, так тепер трудно почути тут німецьку мову. Принаймні, помітькому туристам навіть не радять балакати, аміти тот от чехи, аміти тот от чехи.

Тез саме сталося в будівлі домі, в їх прикрасах; Колись хіба в бідних халупках предміських селян можна було знайти чеський національний стиль, орнамент і т. и. А тепер в Празі існує обрана чехами ж рада інженерів—архітекторів. І без дозволу цієї ради, без її редакції плану будувати пражський чех ніколи не почне ніякої будівлі. Чехи всі свої сили вживають на те, щоб захопити в свої руки кращі вулиці, кращі місця, і застроить своїми будинками. Ще недавно пражський берг Волтави уваяв за себе досить неприємну картину ярів, заповнених невеличкими халупками. Тепер сей берг на протязі 1 1/2—2 верстов по гармонічній красі своїх будівель може рівнятися хіба з англійською набережною Петербурга. Чехи за яких небудь три—чотири роки підняли його на 5—7 сажнів і на новому ґрунті збудували 5—4-х поверхові палаци в національно чеському стилі. На одній, і залясть тепер уже єдиний, чисто німецькій вулиці в центрі города вони, заплативши втрьох дорожче, щось більше мільйона за старі непотрібні будинки, щоб тільки не уступити місця, занесли всі старі будинки до останнього камінця і тепер будують чеський репрезентаційний дім—чуть не на цілий здоровенний квартал. В Празі куди око не кинеш, всюди наткнешся на чеський банк, на чеські крамниці—і все те з національними взернутками по стінах, з патріотичними чеськими картинами.

Але коли ви захочете побачити, до якого високого ступня досягнуло національне почуття чехів, то не задивляйтеся на їх чудові домівки, не заглядайте в їх банки та церкви. Є народи, котрі в цих іменно будівлях заховують всі національні багатства, а в чехів показником високого розвитку тих багатств служать музеї і постійні виставки.

Ось королівський краєвий музей. Грандіозний відділ археологічний—доісторичний та історичний. Не менш багаті одділи ботанічний та зоологічний і мінералогічний, що по багатству своїх збірок, по рідкості і виразности своїх річей можуть сміливо рівнятися тільки з збірками петербурзької академії наук і далеко полишають за собою наші університетські музеї. Приємно було дивитися на всі ті багатства, ще приємніше було думати, що все це багатство зібрано, дякуючи здоровому національному почуттю. І мимоволи по контрасту я пригадав собі, як в київському університетському музеї риби в колекціях погнили, бо шклянки повисхали, а університетська адміністрація захоплена боротьбою з крамолою навіть не замірнула, що рибячі хвости давно вже повисхали і повизлазили з висохлих шклянок, не замірнула, як дуже коштовні колекції так попріпадали пилом, що їх трудно було розглянути. Пригадав, що інші українські центри, як Одеса, Харків не мають навіть і того заблоченого добра, а як де й є щось, то воно таке нікчемне, таке бідне, що навіть їх рівняти з чеськими музеями якось ніяково.

Не буду спійнятися на інших пражських музеях, як от музей міста Праги, музей чесько-славянський етнографічний, чеський промисловий музей, спеціальний технологічний, музей науки й умілости, шість багатощих картинних галерей, велике число виставок постійних і тимчасових вслякого фаху,—все це за себе говорив одним своїм назвиськом.

Єсть люди, життя котрих завжди сталять зразком людського життя,—це люди або надзвичайного духовного розвитку, або люди, що залізною енергією зобули собі нечисленні матеріальні багатства. Коли б мене спитали, з якої славянської нації українці повинні брати приклад для свого дальшого розвитку, то я сміливо сказав би—з чехів. Цей народ білого та темного мужицтва, народ, що ще 50—60 років тому майже на мав своєї преси, 50—60 років тому конав в предсмертній агонії,—за цих 50—60 років зміг піднятися на покищо недосяжний для нас ступінь культури і духовної і матеріальної.

Віктор Писнячевський.

ПО РОСІЇ

— Результати діяльності Думи. В Думі за минулу сесію сталися такі зміни. Померли члени Думи: Шмітов (бесараб. губ.), замість якого вибрано Солтуса; Моріц (од г. Риги), замість якого вибрано Ергергарда; Навроцький (полт. губ.); Тихонов (тер. обл.), який зрікся бути депутатом; Штілєк (том. губ.) і Петрово-Солов'янов (тамб. губ.). На місце останніх чотирьох ще нікого не вибрано. Зрежися своїх уповноважених Тересінський (оренб. губ.), Єфремов І-й (костр. губ.) Орельський, Павлов (влад. губ.) і Малама (полт. губ.). Виборів депутатів на місце цих останніх ще не назначено. Касіровано вибори одного—Шміта (мік. губ.). Усунуто з постанови Думи одданого під суд за політичну справу депутата Косоротова. Таким чином, вкінці сесії замість 442 членів у Думі було тільки 432, які гуртувалися по партіях так: правих—50, націоналістів—26, поміркованих правих—170, октябристів—149, польського кола—18, поступовців—25, мусульманської фракції—3, каледів—53, трудовиків—13, соціалдемократів—19. Дисциплінарні кари були депутатам: Родічеву, виключеному 17 лютого на 15 засіданні; Пуришкєвичу, виключеному двічі (22 январа і 20 марта)—перший раз на 15 засіданні, а другий раз на одне засідання, та Чхеїдзе, виключеному на 15 засіданні. Поводіння голови викликало протест 7 разів: праві протестували—3 рази, а ліві—4. В Думі було 98 засіданні, з них закритих три; з наказу голови—1 і по вимаганню воєнного міністра—2. З 98 засіданні на конституціонування Думи, на вибор комісії, повну уповноважених і на обмірковування штатів Думи—пішло 8 засіданні; на обмірковування адресу Цареві—1; на обмірковування декларації урядові—4; на бюджет—29; на розгляд дрібних проєктів—26; на розгляд проєктів і пропозицій, внесених з ініціативи членів Думи—11; на запити—4; на народно просвіту—3; на дострочне визволення—4; амурську залізницю—4; на справу Косоротова—2 і на військовій справі—3. З цього видно, що Дума витратила 30 процентів свого часу на бюджет, а на дрібні проєкти 27 проц. Найменше часу Дума витратила на запити. Ввагалі на обмірковування урядових пропозицій пішло 71 засідання і на обмірковування думських—27. Зо внесених в Думу урядом 600 проєктів коло 2/3 ще не розглянуто і в будучій сесії Дума знов буде розглядати тільки бюджет і дрібні проєкти. Минула сесія Думи виснула, що, коли Дума працює без жадного плану, то мимоволі вона буде на загальних зборах розглядати тільки дрібні проєкти і справи, які швидко переходять через комісії. Друга Дума з цього боку була прозорливіша: вона постановила розглядати дрібні справи на вечірніх засіданнях. Третя Дума розглядала проєкти, як випадало, без жадної черги і пошла в нікуди: ні для запитів, ні для складніших проєктів у неї не вистачило часу. Навіть лютого для уряду закона 9 лютого про общину вона не встигла розглянути. „Речь“ пише, коли і в будучу сесію не буде встановлено плану роботи, не будуть назначені спеціальні засідання для дрібних справ, то і в другу сесію більш пекучі питання будуть відсуюватися на далі, а може й зовсім не розглядатимуться в Думі.

— До призда Фальера. „Русск. Слово“ повідомляє, що підчас призду президента французької республіки Фальєра в Росію—в Ревель дозволено пробувати там 50 представників преси; 22 з Парижу, 2 з Берліна, 8 місцевих газет та 15 з Москви і Петербурга.

— Мошенства на Сибірській залізній дорозі. Міністерство доріг довідалося, що шахрайства на сибірській залізній дорозі далеко більш ніж можна було сподіватися. Через це, окрім призначеного раніше ревізора Коронєвського, буде послано на ревізію ще одного з старших інспекторів. На поміч йому буде дано ще декількох агентів, які знаються на техніці цієї справи. (Т. М.)

— До міжпарламентської конференції. Члени 1-ї Держ. Думи, як брали участь в 14-й міжпарламентській конференції в Лондоні, одержали російсько виданий том протоколів і відомлення на англійській мові. У виданні єть чимало малюнків: між иншим малюнок англійського парламенту і тієї залі, де відбувалися наради конференції; портрети короля Едуарда, Кампбел-Банермана, всіх представників попередніх конференцій, представників всіх національних гуртків, що брали участь в конферен-

ці, 6 членів Держ. Думи (Родічова, Ковалевського, Алалдін, Васильєва, Свечина і Острогорського) і члена Держ. Ради, князя Хілкова. В одному з номерів „Вістника Європа“ буде надруковано статтю професора Васильєва про 14 міжпарламентську конференцію. В ній буде зазначено, яку саме участь брали члени 1 Держ. Думи в цій конференції. (Ръч.)

На Петербурзьких учительських курсах. 5 юлія, в 12 годину дня скінчилася наука на петербурзьких курсах для учителів і учительниць народних шкіл. Ініціатор курсів, професор Бороздін, в промові звернувся до курсистів з проханням зазначити ті дефекти, які курсисти помітили в шкільній справі курсів, вперше споряжених в Петербурзі. Курсисти відгукнулись на заклики професора Бороздіна. Багато з них зауважувало, що курси повинні бути постійними, се б то, періодично повинні повторюватись, тятися не менше як 1 1/2—2 місяці. На думку більшости учителів, курси повинні продовжуватись три роки, бо за один місяць не можна добре вивчити курс хоч якої науки. З глибоким обуренням учителі і учительниці казали, що ніхто не дав для курсистів ні одного петербурзького шкільного помешкання, окрім квартири курсів педагога Балаєва, яка була для них дуже дорога. Деякі, особливо ті, що прибули з Сибіру, звернули увагу на страшенну дорожню проїзду до Петербургу і назад. При тратах 100—150 карб. тільки на проїзд, на курсах довелось бути тільки один місяць. На всі ці дефекти професор Бороздін обіцяв звернути увагу і сказав, що на той рік цих дефектів не буде. З осяєн почне працювати бюро, яке має скласти проект заснування постійних курсів. Курсисти прощалися з професором дуже сердешно. (Слово.)

У СІБІРІ.

Розбишцтва хунхузів. Хунхузи, які до цього часу грабували тільки китайців, останніми часами почали грабувати і росіян, як у Манчжурії, так і в Усурійському краю. Біля Харбина хунхузи захопили служачого в підрядчика Скидельського, за якого вимагають тепер викупу 50 тисяч карб., 100 пар нових чобіть, кілька рушниць і 15 тисяч патронів. В одному селі в Усурійському краю хунхузи вкрали 19-літню дівчину, в другому зробили напад на сина підрядчика козака. Біля станції „Гродеково“ недавно вкрадено 9-літнього сина жандарського вахмістра, якого потім наїшли з відрубленою головою. Вбито його з помсти, бо значного викупу, який жандар хотів дати за сина, хунхузи брати не схотіли.

До корейсько-японських відносин. На російсько-корейському кордоні, біля Хунчана, цими днями десь подієся японський пранор, що вівсв в тому місці, де стояло прикордонне японське військо. Виявилось, що корейці вирізали всіх японських салдатів. Тамтешні газети сповіщають, що знищено цілу японську колонію: недалеко од Гензана, а в південній Корей вбито японську карательну ватагу, яку завіз корець-поводарит в усудіну, де дожидали корейці.

Селяне-волинки про Думу.

Скінчилася вже перша сесія третьої Державної Думи, вже швидко й рік мине, як в Таврійському палаці вона почала працювати, а звістки, які має про Думу туземний народ, такі розмаїті, такі іноді чудернацькі та по дитячому наївні, що не будь таке явище сумним, надним можна було б шире пореготатись.

Насамперед треба зазначити, що величезна більшість знає про Думу тільки те, що вона десь там є; „там в тому місті, де сидить сам Царь“, а де-які додають: „щоб туди доїхати, то треба їхати сім день машиною, сім день водою і сім день кінями“.

Думу вони собі уявляють, що це великий палац, де сидить цар і ті, кого повибирали, і „думають“, іменню думають. Не читаючи газет, вони зовсім не знають, що там не тільки „думають“ а ще й говорять.

Не можна сказати, щоб їх не цікавило, чи виїде що з того думання. Така цікавість виявляється дуже характерним запинанням.

„А скажіть, будь ласка, чи надумала вже що тая Дума, бо досі щось за ню нічого не чуто“.

Селяне, що розказують, через яку тяжку путь треба їхати до тої Думи, відповідають на це питання так:

„А хто його знає, може вони ще й не доїхали; не же не мала путь“.

Ті ж самі селяне говорять: „Про першу і другу Думу якомсь було більше чути, ось в усудньому селі, то олин чоловік навіть газету мав таку, що все писало про Думу. Тепер десь і таких газет нема. То-то вам, кажу, була газета, рідко-рідко до чого не розумієм, так усе пише, як ми з вами собі балакаємо“.

Очевидно балакає про „Рідну Справу“, яка була дуже популярна в наших краях.

„А тепер, тятне далі дядько,—ніби то і є газети, он з Почаєва прислають нам аж з десять, а коли щось не тое... І пишуть якомсь так, ніби то щось є, але ніякого толку добитись не можна, ніяк не можна. Більше налає, нагавкає, як напише“.

І дійсно раніш вся інтелігенція якомсь пильніше стежила за думською справою, а через це і народ більше знав. Тепер величезна більшість нашої інтелігенції з тих, що раніш виписували та читали газети, зовсім не випикує газет, а коли й випикує, то тільки так, по звичці. Як на збірає величезну купку, то й продає крамареві...

Раніше хоч учитель „бувало“ прочитає тую газету, але тепер вони так приборкоті, що кожний „своєї тні боїтьс, не то щоб читати людям газети. Більшости тутешніх священників і вдені і вночі сяються „союзи“, про Думу ніхто з них селянинові і слова не скаже, а коли й скаже, то... краще було б, як би вже мовчав“.

Часто приходиться чути такі запитання: „Чи правда, що, як нам казали в Почаєві, Думи вже тої більше не буде, а замість Думи буде „Союз“?“

Або знову: „Чув я, с коса поглядаючи,

каже дядько, що вже більше тих Думів не буде, бо виходить так, що Царь хотів дати землю, а думці не хочуть“.

— „Де ж ви те взяли?“

Мнеться, мнеться дядько, та нарешті й скаже:

„Та там, як ходив на прощу, то у Почаєві говорили“.

Про те, кого послала Волинь до Думи, на який строк збиралася Дума, які там є партії,—величезна більшість нашого селянства нічого нічого не знає. Глухо якомсь стало на селі і понору; люде мов у тумані якомусь плутаються і навіть непомітно, щоб вони подбали та той туман розвіяли.

Тільки злота з кожним днем росте все більше та більше.

Антін Лютницький.

ПО УКРАЇНІ.

У Києві. З'їзд рабників. Дозволений київському громадському рабникові А. Б. Гуревичу з'їзд рабників із Київщини розпочався учора в громадському зібранні „Конкордія“.

Увечері 7 юлія до Києва з Уманя приставлено закутого в кайдани бувш. депутата 2-ої Державної Думи од Київщини І. І. Кириєнка. Кириєнка посажено в перельсильну тюрму на Печерську.

Вісти з суда. Два смертні за суди. В київському воєнно-окружному суді в справі про озброєний напад на монополку в с. Петрівці, городнянського пов. (на Чернігівщині), підсудних Тита Бича й Григорія Германа приговорено повісити, Боронили їх пом. прис. адв. І. Л. Скловський і д. Рибаків.

В справі про убивство земського начальника Дубинського та підпал його дому підсудних: Івана Мехедова, Івана Мельникова 1-го й Івана Мельникова 2-го засуджено на 15 літ каторги кожного. Боронили підсудних прис. адв. М. З. Шишко, пом. прис. адв. Н. Я. Голомб і С. Б. Ратнер. Справа ця розглядалась оце ввчере.

Пожога на Хрещатку. Учора біля першої години вдені з магазину в величезному будинкові страхового товариства „Россія“ (Хрещатки, 25) почалась пожежа. Занялось в порожньому магазині мабуть через необачність робітників, що переробляли магазин. В тому ж таки будинкові поміщається велика торгівля „Фаберже“ і відділ петербурзького судного банку. Почався перелік, було внесено гроші і коштовні речі, але огонь швидко було обжежено.

Анатомічний театр для слухачок жіночих медичних курсів у Києві будуться в садибі при Олександрівській лікарні.

„Союзники“ на роботі. Цими днями на Цепному мосту й в Передмістті Слобіді „союзники“ вчинили нове ізбиєння публіки. Вони приставали до людей, щоб ті повертали й свої кишені. Коли хто не слухався, того „союзники“ били резаками.

Пожога на Русанівському мосту. Коло 1 год. дня 7 юлія счинилась пожежа

на Русанівському мосту, що з'єднує Передмісття з Микольською Слобідкою. За яку небудь 10—15 хвилин огонь обхопив усі деревні часті моста і не було ніякої змоги тушити пожежу. Шкоди од цієї пожежі нароблено приблизно на 50—60 тисяч карб. Русанівський мост тільки років 2—3 тому як і збудовано й обійшовся він щось в мільйон карб. Од чого сталась ця пожежа—напевно невідомо. Одні кажуть, що мабуть міст зайнявся через небережність з огнем сторожів, а другі знов—що то підпалив автомобіль, що недавно перед тим проїхав.

З Київщини. Переселенський рух. З 1 мирового участку липовельського повіту в 5 чергу сьоро року виїхало на переселення 16 семей, що мали разом 106 душ. Мировий посередник 1 уч. чигиринського повіту за юнь місяць видав в томському губернію: 1 проходне й 4 таріфних свідоцтва, на переселення 8 душам; в акмолінській області: 9 холадських свідоцтв (з них 4 вірчих), 1 проходне й 6 таріфних свідоцтв, на переселення 13 душ; в приморській обл.: 15 холадських свідоцтв (з них 5 вірчих) і 10 таріфних свідоцтв, на 11 душ; в тугайській обл.: 1 холадське, 5 проходних і 7 таріфних свідоцтв, на 40 душ; в тобольській губ.: 2 таріфних свідоцтв, на виїзд 2 душам; в єнісейській губ.: 1 проходне свідоцтво, на 2 души; в Таврії—16 таріфних свідоцтв, на виїзд 16 душ, і в міській губ. 2 таріфних свідоцтв, на переселення 2 душам. З 1-го мирового уч. черкаського пов. з 13 до 28 апріля переселилось в кайський повіт, томської губ., 37 семей (157 душ мужч. і 116 женщин). Мировий посередник 1 уч. канівського пов. протягом минулого юнія видав переселенцям 7 проходних і 9 таріфних свідоцтв, і мировий посередник 2-го уч. бердичівського пов. за юнь видав в приморській обл. 1 проходне й 1 таріфне свідоцтво і в семіпалатинській обл. двоє холадських і 2 таріфних свідоцтв.

Казарми в Бердичеві. Цими днями бердичівська городська управа дістала телеграфне повідомлення, що головний штаб у Петербурзі рішив будувати казенні казарми в г. Бердичеві, а не в Каватні. Але поки що невідомо, на скільки саме війська розраховано ці казарми і скільки од будови їх вигадає город на квартирному довольстві війська. (К. В.)

З Волині. Нова газета. В г. Дубні клопочуть, щоб дозволено було видавати газету „Юго-Западна Волинь“, яка б обслуговувала Дубно, Ровно, Кременець і Радзівиль. Газета ця має виходити тричі на тиждень, а в інші дні випускатимуться телеграми.

З Поділля. Ліси на Поділлі з кожним роком усе зменшуються та зменшуються. Ще недавно половина Поділля була вкрита лісами, а тепер ліси вже ледве досягають 12 проц. усього простору. Як що й далі отак винищуватимуться ліси, то певно в близькому часі Поділля повернеться в степову країну. (Под.)

З Холщини. Помежі. В с. Буковині, тарноградського пов., один селянин викурявав білі, що сіли на стріху коло клуні, і якомсь необережно пустив іскру, від

якої згоріло 16 клунь та пара халуп. Клуні на шастя були порожні.

В с. Біцькій-Вулиці підчас грози від грому погоріло 8 будівель; тут, між іншим, підчас пожежи згоріло дві корови й кілька свиней. (Од власн. кор.)

З Чернігівщини. Ціава постанова. В Борзні, як повідомляє „К. М.“, порозіпльовано по городу ось яку постанову за підписом місцевого справника Паралелова: „Мною наказано городовим і кінним роз'їздам уночі питатись привіща та де хто живе тих, що проходять городом, але разом з тим близько до себе їх не підпудувати. Постовим городовим опріч того наказано і вдені стежити та окукувати всіх невідомих ім осіб. Часто трапляється так, що на приказ городового—„стій, хто йде?“—прохожий не спиняється або й зовсім не відповідає, а йде собі далі, чи навіть кидається бігти; інколи ж тільки одказує—„свій“. Щоб уникнути можливих тут нещасливих випадків, радю прохожим чи то вночі, чи удені на огук поліції—„хто йде?“—спинятись і казати своє привіще й мешкання—щоб чин поліції таким способом міг упевнитись в особі прохожого. Коли цього не буде виконано, городовий чи роз'їзд мустимуть тоді стріляти. Опріч того за обовязок собі вважаю потвердити усій людности г. Борзні, що про всіх приїжджих у Борзну в гості, в якійсь справі чи там чого, господарь хати або власник дому повинен заявити поліції не пізніше, як протягом 3-х год. по приїзді. За невиконання цієї постанови винних потягнуто буде до відповідальності, не дивлячись ні на стан, ні на посаду винного“.

З Полтавщини. Емігранти. В г. Кременчуці останніми днями на вокзалі знов доводиться бачити гурти емігрантів, що виїждять в різні місцевости далекої Америки. Забільшого йдуть усе з містечком та городів Полтавщини й інших губерній. Кременчук для всіх цих емігрантів є пересадочний пункт, звідки вже вони йдуть літаво-роменським поїздом мало не до самого кордону. (Г. М.)

Нова стархіяльна школа. Нам пишуть: В г. Лубнях з наступного шкільного року одкривається нова епархіяльна дівоча школа.

Крадіжка в зидадра. В м-ку Слобідці, миргородського пов., цими днями в селянина Михайла Неїжка вкрадено два мішки хліба, що він сам позичив до нового урожаю з сільського мажею. (Од власн. кор.)

З Кубані. До арешту бувш. депутат П. С. Ширського. Тепер уже стали відомі подробиці арешту в г. Катеринодарі бувш. депутата 2-ої Державної Думи П. С. Ширського. Після арешту йому було дозволено їхати в тюрму з поліцейським на двох візниках. Але було дуже поночі, коло 10 год. вечора, і вони вже коло самої тюрми збилися з дороги. Вони од'їхали геть осторонь од тюрмених воріт, а це примітив вартовий і подумав, що то якісь злощинці. Він почав стежити за ними, особливо після того, як екіпажні лихтарі стали мигтати поміж деревами. Йому здалось, що то злощинці засвіять і загасять, засвіять і загасять ліхтарі. Перегода по-

Не можу мовчати.

(Про смертні кари).

Л. М. Толстого.

Сім смертних присудів: два в Петербурзі, один в Москві, два в Пензі, два в Ризі. Чотири кари: дві в Херсоні, одна у Вільні, одна в Одесі.

І це в кожній газеті. І це тягнеться не тижнями, не місяцями, не рік, а роки. І це робиться в Росії, в тій Росії, де народ вважає кожного злощинця нещасним і де до останнього часу по закону не було смертної кари.

Пам'ятаю, як пишався я цим колись перед європейцями, і ось другий, третій рік без перепини кари, кари, кари.

Беру сьгоднішню газету.

Сьгодніш, 9 мая, щось страшенне. В газеті стоять короткі слова: „Сьгодніш в Херсоні на стрільбищному полі повішено двадцять селян за розбишачий напад на садибу власника землі в Єлисаветському повіті“.

Дванадцять чоловіка з тих самих людей, з праці яких ми живемо, тих самих, котрих ми зо всієї сили робили і робим розпутними, починаючи з отрути горілки і до тої страшенної брехні віри, в яку ми не віримо, але яку ми силкуємось вселити їм,—дванадцять таких людей залушено мотузками тими самими людьми, котрих вони годують і олягають і оббудовують і котрі робили і роблять їх розпутними. Дванадцять чоловіків, батьків, синів, тих людей, добрістю, любов'ю до праці, простотою котрих тільки й держиться російське життя, скопили, посадили у тюрму, заковали в тяжкі кайдани. Потім звязали їм за спиною руки, щоб вони не могли халпатись за мотузку, на якому їх будуть вішати, і привели під шибениці. Де-кілкий

таких же селян, як і ті, котрих будуть вішати, тільки озброєні і одягнені в гарні чоботи і чисті салдацькі мундирі, з рушницями в руках, провозають засудження. Поруч з засудженими в парчовій ризі і в патрахилі з хрестом в руці, йде чоловік з довгим волоссям. Процесія припиняється. Керманіч всієї справи каже щось, секретар читає бумагу і коли бумагу прочитає, чоловік з довгим волоссям, звертаючись до тих людей, котрих інші люде збираються залушити мотузками, каже щось про Бога та Христа. Зараз же після цих слів кати,—х де-кілкая, один не може упоратися з такою складною справою,—намилившись милом петлі мотузків, щоб краще затягувались,—беруться за закованих, олягають на них савани, виводять на поміст з шибеницями і накладають на шиї намиліяні мотузкани петлі.

І от одного за другим живих людей спихають з висмикнутих з під їх ніг дзигликів і вони своєю вагою відразу затягують на своїй шиї петлі і болісно задшуються. Хвилину ще перед цим живі люди стають висячими на мотузках мертвими тілами, які з початку по малу хитаються, а потім замирають в нерухомості.

Все це для своїх братів-людей старанно зроблено й вигадано людьми вищих верств, людьми вченими, освіченими. Видаєно, щоб робити ці справи нішком, вдосвіта, так, щоб ніхто не бачив їх, вигадано те, щоб відповідальність так була поділена між виконавцями їх, щоб кожен міг думати і сказати: не він виноватеш. Придумано те, щоб розшукувати найрозпутніших і нещасніших людей і примушувати їх робити справу, нами ж придуману і ухвалену, удавати, будім то мигнуємося людей, котрі роблять цю справу. Придумано навіть таку тонкість, що присужують одні (воєнні) суди, а бувають при карах обовязково невоєнні, а гражданські.

А виконують цю справу нещасні, обдурені, розпутні, незважаючи, котрим зостається одно: як найкраще намилить мотузку, щоб напевне затягнули шию, і як би найкраще напийтись яду, який продається цими ж освіченими людьми, щоб швидше і певніше забути про свою душу, про свій людський стан.

Лікарь обходить тіла, облапує і докладає начальству, що справу зроблено як треба: всі 12 чоловіка без сумніву мертві. І начальство вертається до своїх звичайних работ з свідомістю добросовістно виконаного, хоч і важкого, але потрібного ді-

ла. Захолоді тіла здимають і закопують! Алдже це страшенне!

І робиться це не один раз і не над цими тільки 12 нещасними, обдуреними людьми з кращої верстви руського народа, але робиться це безперестанку, роками над сотнями й тисячами таких же обдурених людей, обдурених тими самими людьми, котрі роблять над ними ці страшні діла.

Це страшне, але страшніше всього те, що робиться це не з запалу, почуття, яке запаморочує розум, як це робиться в біці, на війні, в грабжі навіть, а навпаки з домагання розуму, користі, яка приглушує почуття. Через це особливо страшні ці діла. Страшні тим, що ніщо так яскраво, як всі ці діла, що виконуються від судді до ката людьми, котрі не бажать їх робити, ніщо так яскраво і явно не показує всієї згуби для душ людських, панування одних людей над іншими.

II.

А найстрашніше в цьому те, що всі ці нелюдські насильства та вбивства, крім того безпосереднього зла, яке вони роблять жертвам насильства та їх сем'ям, приносять ще більше і надзвичайно зло всьому народові, швидко розповсюджуючи, як пожежу по сухій соломі, роспусту всіх верств руського народа.

І шириться ця роспушта з надзвичайною швидкістю.

Недавно ще не могли знайти в цілому руському народі двох катів. Ще недавно, у 80-х роках, був тільки один кат на всю Росію. Пам'ятаю, як тоді Соловйов Володимир з радістю розповідав мені, як не могли по всій Росії знайти другого ката, і одного возили з місця на місце. Тепер не те.

В Москві крамарь—лавошник поспувавши свої справи, запропонував свої послуги, і одбраючи по 100 карб. за повішеного, за короткий час так поправив свою справу, що швидко перестав нуждатись в цьому сторонньому промислі і тепер торгує як і раніш.

В Орлі минулими місяцями, як і скрізь, потрібний був кат, і зараз же найшовся чоловік, який згодився виконати цю справу, умовившись по 50 карб. за чоловіка. Але, довідавшись, вже після того, як він умовився за ціну, що в нішніх місяцях платять дорожче, добровольний кат, підчас самого виконання кари, одягнувшись злочинця в саван-мішок, замість того, щоб всти-

яго на помість, спинився, підійшов до начальника і сказав: „прибавте, ваше превосходительство, четвертого білета, а то не буду“. Йому прибавили, і він виконав.

Далі мали повісити п'ятьох. Напередодні кари прийшов невідомий чоловік, який бажав побалакат про таємну справу. Розпорядчик вийшов. Невідомий чоловік сказав:

„Недавно якийсь з вас три четвертний взяв за одного. Сьгодніш, чутно, п'ятьох назначено. Звеліть всіх за мною зоставити, я по п'ятнадцять карбованців візьму і будьте спокійні, зроблю, як треба“.

Не знаю, чи прийнято було чи ні цю пропозицію; але знаю, що така пропозиція була.

Про смертні кари, вішання, вбивства, бомби пишуть і балакають тепер, як раніше балакали про погоду. Діти граються в повішення. Майже діти-гімназисти йдуть, з наміром вб'яти, на експропріяції, як раніш ходили на полювання. Повбивать великих земельних власників, щоб захопити їх землі, стало тепер для багатьох людей найпевнішим рішенням земельного питання.

Всяке злочинство: грабж, злодіство, брехня, мордування, вбивство вважається нещасними людьми за звичайнісінькі справи, властиві людині.

Але, хоч і як страшні самі діла, моральне духовне непомітне зло, зроблене ними, без порівняння це страшніше.

III.

Причина всього цього залежить зовсім не від матеріальних подій, а від духовного настрою народа, який змінився і якого ніякою силою неможна повернути до попереднього стану, як неможна повернути, як неможна дорослого зробити знову дитиною. Громадянське роздратування або спокій зовсім не залежить від того, що зостанеться жити, або буде повішений Петров чи Іванов, але вся більшість людей буде дивитись на своє становище, від того, як ця більшість буде ставатися до власті, до земельної власности, до тої віри, яку проповідують—від того, в чому ця більшість буде вбачать добро і в чому зло. Сила подій ніяк не в матеріальних умовах життя, а в духовному настрою народа. Як би ви вбили і замордували хоч би й десяту частину всього руського народа, духовний стан решти не буде таким, якого ви бажаете.

Все, що ви робите тепер з вашими

трусамі, шпигунствами, засланцями, тюрмами, каторгами, шибеницями—все це не тільки не приводить народа до того стану, до якого ви бажаете його привести, а навпаки, збільшує роздратування і знищує всяку можливість заспокоєння.

„Але щож робити?“—кажете ви—„що робити?“. Як припинить ті злочинства, що тепер робляться?...

Відповідь сама нескладна: перестать робити те, що ви тепер робите.

Хоч би ніхто й не знав, що треба робити для того, щоб заспокоїть „народ“,—увесь народ,—хоч би ніхто й не знав, що тепер потрібно для заспокоєння народа, то все таки ясно, що для заспокоєння народа вже напевне не треба робити того, що тільки збільшує його роздратування. А ви іменню це тільки й робите.

IV.

V.

Мій знайомий художник задумав малюнок „Смертна кара“ і йому треба було для натури обличчя ката. Він довідався, що в той час в Москві працю ката виконував сторож-двірник. Художник пішов до сторожа до хати. Це було на Великодньому тижні. Семейство в гарному вбранні сиділо біля столу; господаря не було; як потім виявилось, він сховався, побачивши незнайомого чоловіка. Жінка теж змішалась і сказала, що чоловіка нема дома, але дитинка-дівчинка виявила його.

Вона сказала: „батько на горіщі!“ Вона ще не відала до того, що батько її знає, що він робить погане діло, і що йому через це треба боїтись всіх. Художник пояснив господині, що її чоловік потрібен йому для „натури“, щоб змалювать з нього портрет, бо обличчя його як раз підходить до задуманого малюнка. (Художник, запевне, не сказав, для якого малюнка йому потрібно обличчя дворника.)

Розбалакавшись з господинею, художник запропонував їй, щоб задобрити її, взяти до себе в науку її хлопчика—сина. Ця пропозиція, очевидно, підкупила господиню. Вона вийшла з хати і через деякий час увійшов, дивлячись з підл'об'я господарь, хмурий, неспокійний і наляканий; він довго допитувався художника,

ліцейські схаменулися, повернули до воріт і сажив за 30 спинилися коло тюремних воріт. Той вартовий і давай тоді стріляти на Іх. На щастя вони миттю поскоквали з екіпажів і приховалися у рові, а коні собі побігли. Та на лихо тут в одного поліцейського якість вибух револьвер. Тюремна варта подумала, що це злочинці відповіли на той вистріл, і почали собі обстрілювати Іх. Аж потім вдалося вняти все це непорозуміння.

У вихідні дні Могилу і ще околиці села, — Рада російського т—ва бжльництва повідомляє: Російське т—во бжльництва з 29 лютого до 6 августа 1908 р. організує в Петербурзі загально-російську виставку бжльництва з видами садівництва й огородинства, по такій програмі; продукти бжльництва, прилади до бжльництва, мелові рослини, пасіки, підручники для бжльництва, огородинства й садівництва, дички овочевих дерев, плоди й овоці. Експонати перевозяться по льготному тарифу. За кращі експонати буде видано медалі міністерства й т—ва та виш. сільсько-господарських т—ва, а також річечі та грошові нагороди.

рон відбудеться дев'ятого, в середу, у Полтаві.
(По телеграфу та з газет).
Діяльність уряду та адміністрації.
ПЕТЕРБУРГ, 7. Надзвичайну охорону в Петербурзі та петербурзькій губернії проведено ще на пів-року. В Харківській і харківському повіті, замість воєнного стану, призначено побільшену охорону.
Градоначальник не затвердив земського лікаря Крилова на посаді завідувачого студентською ідальнею університета.
Як повідомляє "Вечер", Ренкампа буде призначено командуючим вилеською воєнною округою.
Царем затверджено державний розпис видатків та прибутків на 1908 рік, який складено згідно з постановою Державної Ради, а також на підставі ст. 13 правил про порядок розгляду розпису. Видатки і прибутки визначено в таких розмірах: звичайних прибутків 2,386,945,498 карб.; надзвичайних — 194,457,670 карб.; видатків звичайних — 2,812,251,090 карб.; надзвичайних — 269,152,078 карб.
Міністерство внутрішніх справ дозволило скликати в Петербурзі 25 лютого з'їзд діячів глиняних і цегельних виробів.

домсти про повну перемогу революціонерів в Тавризі. Урядове військо і прибічники шахови втекли з города. Декрет шаха про зміну виборчого закону викликає палке обурення революціонерів.
Література, наука, умілість і техніка.
Вийшло з друку 6 число львівського українського літературно-наукового журналу "В джолі"; зміст: Микола Чернявський: Я не прихильник буч кривавих. — Пилип Капельгородський: Сучасна мелодія. Христя Алчевська: До портрета Шевченка. — Наталка Полтавка: Такий як усі. — В чім наша сила. — Ю. Будяк: Nocturn. — Адам Рінецький: Ікарів лет. — Іван Юцишин: Так мало бути. — Микола Козоріс: Гробар. — Дмитро Макогон: Де-які послі. — Мирослав Кайій: І не лишилися нічого. — Еллен Кей: Одава. — Іван Ганушак: Михайло Зубрович (драма на 5 дій). — М. Евшан: Козачина в українській поезії. — Рещеній. — Книжки надіслані до редакції.
— Нове видання кобзарських співів. Дремцов, перекладач Т. Шевченка і автор українських романсів, видає перший випуск матеріалу із співів харківського кобзаря Кучеренка. Цей Дремцов має випустити й далі частини цього видання. Тепер, коли цікавість до кобзарства прокинулася і в ширшій громаді, потреба в таких збірниках дуже велика.

Економічне життя України.

Земельна справа в Брацлавському повіті (на Поділлі). Праця землеустроїтельних комісій посувається вперед дуже маво. За допомогою селянського банку селяне ще й до сі не купили жадного великого участка землі, хоча уряд і признав у ділянку землі для продажу селянам. Загалом кажучи, селяне мало цікавляться діяльністю землеустроїтельних комісій і всі гуртом ставляться негативно, як хо указу 9 ноября, так і до туріського розселення. Так, більшість селян не визнає за хазяїнами права видати дворові наділи в особисту власність. Це особливо цікаво тим, що в Брацлавщині здебільшого зустрічається подворна форма володіння. В самім селянським господарстві помічаються дуже цікаві течії. Протягом останніх 5—6 років мало не скрізь місце деревляного плуга заступив залізний, затим оранка й засів парового поля переносяться з кінця лютого на початок лютого й кінця мая, а в багатьох місцях паровий каніт засівляється горохом. У всіх отаких заходах селянам доводиться йти помічки, бо "куде" земство в брацлавському повіті ще нічого не зробило для організації агрономічної допомоги людям. При таких обставинах ініціатива самої людности часто-густо паралізується й селяне, напри, ніяк не спроможуться поліпшити свої кормові засоби, а через це кількість худоби останніми часами помітно зменшується.

За кордоном.

ПЕРСІЯ.
Шахове військо. Шах зараз дуже заклопотаний організацією військової сили для боротьби з революцією. Усе своє військо він хоче організувати так, як козачьке. Під руку козачого війська шах ставить усіх інших салдатів. Ціми діями козацькі бригади передадо до рук другу кузмету роту. Шах звелів призначити до цієї бригади ще й лейб-гвардію, якою командує емір Богатур. Воєнне міністерство вярдило в провінцію спеціальних агентів, щоб вони брали людей в кавалерію та в піхоту. Табор у Касрекаджарі знищено і замісто цього військово шахово оташувалося новим великим табором, де зібрано 8,000 салдатів з гарматами. За начальника над табором поставлено Віаіра-Нізама, дуже тамушого воюка. Він командує в таборі на турецькому кордоні, тоді, як покинутий шах мандрував по Європі, і чудесно справився во своїм ділом, під рукою тодішнього наслідного принца, теперішнього шаха. Жваво лагодяться гармати і отдаються частинами козацької бригади. Окрім того що-дня до бригади беруть некруті. Одно слово, шах усі свої надії покладає на козацьку бригаду, і через те ставлять її на чолі всього свого війська.

Тверь, 7. Офіційно повідомляється, що телеграма "Нового Времени" з Твері, ніби число тифозних хворих в тамтешній тюрмі збільшується кожного дня, причому було кілька випадків смерті, не відповідало дійсності. В двадцятих числах лютого в тверській тюрмі найбільше число тифозних було—30. З того часу число це все зменшується. За останній час ні одного нового хворого не було. Помер тільки один.
Міністр фінансів Коковцев розіслав циркуляр, яким, починаючи з 1 августа, забороняється вивозити шукор без вивозних свідчень в ті держави, вивіз з яких встановлено актом 6 декабря 1907 року. В Москві має бути додаткова ревизія градоначальства. Бувший градоначальник Рейнбот готує величезну записку з поясненнями.
Вчора петербурзький градоначальник оштрафував 1193 звозчика. Всього за останній тиждень оштрафано 3000 звозчиків.
В міністерстві народньої освіти обмірковуються питання про те, щоб допустити режінок навчати по хлоп'ячих школах.
Є думка збільшити охорону Державної Думи.

Смерть адмирала Рожевського.
ПЕТЕРБУРГ, 8. В Курорті Наугей помер від хвороби серця адмірал Рожевський.
Судові справи.
ПЕТЕРБУРГ, 7. Наборщики припинили газети "Русь" подали скаргу на видавця А. О. Суворіна за те, що він не виплатив належного їм жалування.
В справі 44 максілістів почалися промови оборонців. Підсудні заявили суду протест проти загальної частини промови оборонців Переврзева, який сказав що "революція—це лихо".
ПЕТЕРБУРГ, 8. Присуд в справі 44 максілістів буде об'явлено завтра. Сьогодні скінчаться змагання.
Нова пожема на Обухівському заводі.
ПЕТЕРБУРГ, 7. Сьогодні, ввечері, знову почалася пожема на Обухівському заводі. Вигоріла хижка з красильними матеріалами. Причини і збитки—невідомі.
Катастрофа.
ПЕТЕРБУРГ, 7. В церкві горького кладовища обвалилися стелі. Розбито плащаницю й поранено одну жінку.
Арешт.
ВІННИЦЯ, 7. Біля Жмеринки заарештовано двох в справі про вбивство в Київській Острівських.
З'їзд ректорів.
ПЕТЕРБУРГ, 7. Встановлено програму будущего з'їзда ректорів університетів. З'їзд буде обмірковувати такі питання: університетський статут, організація інспекції, умови внутрішнього ладу, питання про виборних старостів окремих факультетів, організація зборів, способи, якими запобігати заколотам т. и.

Останні вісті.

Трагічна смерть М. Дмитрієва.
(Од власн. кореспонд.).
ПОЛТАВА, 8. Вчора утопився, спасаючи жінку на річці, відомий місцевий український діяч, бувший редактор "Рідного Краю" і співробітник вашої газети, присяжний адвокат, Микола Дмитрієв. Похоронивши, що не для мене робляться ці всі страхоття, або ж, це було б найкраще (так гарно, що я й не думаю мряти про таке щастя), накинуй на б мене також, як на тих двадцятьох чи двадцятьох селян саван, ковпак і також спихнуй б з дзиглика, щоб я своєю вагою затягнув на своїому старому горлі намілену петлю.

Америка.

Революційний рух на півдні. Англійські газети подають звістки, що революційний рух в Південній Америці все зростає та шириться.
У Венесуелі, де до сього часу президент Кастро панував як нічим необмежений диктатор, готуються повстання. Головний провідник Кастро генерал Микола Боладо зараз пробує тепер в Нью-Йорці, де купує величезну силу зброї. Він збирається послати у Венесуелу 10,000 рушників з усіма потрібними припасами, щоб обвортити своїх прихильників.

В центральній Америці також неспокойно. Відносини між Гватемалою та Никарагуа так загострилися, що можна сподіватися війни, а в Гондурасі збільшуються внутрішні розрухи. Тут оповіщено воєнне становище.

Вінницька повість.
Знаю я, що всі люде—люде, що всі ми неміцні, що всі ми помилуємося і що не можна одному чоловікові судити другого. Я довог борюся з тим почуттям, яке зворушувало і зворушує в мені. Але я не можу і не хочу більше боритися з цим почуттям.
А не можу і не хочу, перш за все, через те, що цих людей треба обличати. Вдруге, не можу і не хочу більше боритися через те, що (широ признаюся в цьому) сподіваюся, що мое обличення цих людей викличе бажане мені виклидання мене тим чи иним шляхом з того кола людей, між яким я живу і в якому я не можу не почувати себе учасником.
Адже все, що дільється тепер в Росії, діється во імя загального добра, во імя забезпечення спокою і життя людей, котрі живуть в Росії. А коли це так, то все це діється і для мене, котрий живе в Росії.
І хоч яке чудне запевнення, що все це робиться для мене і що я учасник цих страшних діл, я всеж таки не можу не почувати, що єсть б сумнівну залежність між моею просторою світлішею, моїм обічом, моею одежою, моїм вільним часом і тими страшними злочинами, які робляться для того, щоб оборонити одних, що бажали б одібрати у мене те, чим я користуюся.
А признаючи це, я не можу далі терпіти цього, не можу і повинен визволити себе з цього тяжкого становища.
Не можна так жить. Я, принаймні, не можу так жить, не можу і не буду.
Для того я й пишу це і буду всіми силами розповсюджувати те, що пишу і в Росії, і по за межами її, щоб одно з двох: або скінчилися ці нелюдські діла, або знищено було мій звязок з цими ділами, щоб або посидили мене в тюрму, де б я ясно

Вінницька повість.
Знаю я, що всі люде—люде, що всі ми неміцні, що всі ми помилуємося і що не можна одному чоловікові судити другого. Я довог борюся з тим почуттям, яке зворушувало і зворушує в мені. Але я не можу і не хочу більше боритися з цим почуттям.
А не можу і не хочу, перш за все, через те, що цих людей треба обличати. Вдруге, не можу і не хочу більше боритися через те, що (широ признаюся в цьому) сподіваюся, що мое обличення цих людей викличе бажане мені виклидання мене тим чи иним шляхом з того кола людей, між яким я живу і в якому я не можу не почувати себе учасником.
Адже все, що дільється тепер в Росії, діється во імя загального добра, во імя забезпечення спокою і життя людей, котрі живуть в Росії. А коли це так, то все це діється і для мене, котрий живе в Росії.
І хоч яке чудне запевнення, що все це робиться для мене і що я учасник цих страшних діл, я всеж таки не можу не почувати, що єсть б сумнівну залежність між моею просторою світлішею, моїм обічом, моею одежою, моїм вільним часом і тими страшними злочинами, які робляться для того, щоб оборонити одних, що бажали б одібрати у мене те, чим я користуюся.
А признаючи це, я не можу далі терпіти цього, не можу і повинен визволити себе з цього тяжкого становища.
Не можна так жить. Я, принаймні, не можу так жить, не можу і не буду.
Для того я й пишу це і буду всіми силами розповсюджувати те, що пишу і в Росії, і по за межами її, щоб одно з двох: або скінчилися ці нелюдські діла, або знищено було мій звязок з цими ділами, щоб або посидили мене в тюрму, де б я ясно

Дописи.

Канівський повіт (на Київщині). Ще 5 мая 1905 року колишнього канівського городського голову Кирила Станиславовича Туринського обвинувачено по 4 п. 354 ст. і 1 п. 362 ст. уголовн. статута (улож. о наказ.), се-б-то: за піліг по службі і зловжитки над припорученим йому по службі добром. Разом з Туринським притягнуто до одвічальности також 3-х його співробітників членів міської управи: Мירוна і Грицька Гончаренків і Василя Пури. Не звісно через що, але ця справа посуюється наперед знаядто маво. Так, судовий слідчий київського окр. суд. 1-го участка канівського пов. допір тільки закінчив розслідування незаконних чинків всіх обвинувачених і протоколи розслідування, і люта за № 1179, одіслав товаришу прокурору II участка київського окружного суду, відповідно до 1091 ст. уст. уголовного судоваводства.

Ананів, херс. губ. Ревізія уповажених виявила у городському банкові великі шахрайства. Витрачено правлінням 15,400 карбованців. З приводу цього два дні відбувалося приспінне засідання городської думи, скликано з телеграфного дозволу губернатора. Попередня ревізія банку 29 априля цього року знайшла не менші шахрайства, що нема учотного комітету і що витрачено правлінням банку 15,000 карб. Тоді ж, на засіданні думи 30-го априля постановлено було дозволити правліню поповнити цей дефіцит протягом двох місяців. Тепер замісь поповнити дефіцит, банк розвіяв і тих 16,106 карб., які залишилися у банківській касі після останньої ревізії 30-го априля. Між иним, з цих грошей 713 карб. 47 коп. лічилося запасним капіталом, який був відданий на книжку в казначейство. Невідомо ким з правління було взято по цій книжці 700 карб. і залишилось всього 13 карб. 47 коп. Городський банк, найперше завдання якого давати кредит дрібному міщанству, який не повинен був бути більше 1,000 карб. для кожної людини, давав гроші таким способом, що 14 чоловіка взяло на векселі 50,000 карб., а 769 чоловік—21,000, се-б-то не більш 27—28 карб. на душу. З цього бачимо, як банк виконував свої завдання. Учотного комітету, як було вже загалом, не істнувало, гроші давало кому хотіло правління, здебільшого без усякого забезпечення. По списку боржників видно, що більшість, коли не всі, ніякого забезпечення своїм векселям не мають і, окрім того, всі вони стояли близько до банкових справ (директор банку, його товариш, городський голова та ин.) цілком зрозуміло, через віщо ревізійна комісія городської управи не ревізувала банку на протязі 1906 і 1907 р.р., через що не виконувався § 25 "Уст. городських банків", який каже, що городський голова з членами управи щомісяця повинні робити ревізію банкові і повірять "наличность" каси. На зібранні думи 4 і 5-го люта усунуто з посади, з дозволу губернатора, правління банка: директора Муханова і його товаришів Бельєва та Макаревича, замісь яких обрано тимчасову комісію з 3-х чоловік—Моисеєва, Колесникова та Ігнатівського. Коли обговорювано справи про ліквідацію ("Уст. городск. кредитн. установл." каже: як не вистає 1/3 основного капіталу, банк ліквідує свої справи) де-які гласні (ті, що найбільше винні банкові) розпиналися, аби зрятувати банк, бо як, мовляв, будуть господарювати без нього дрібні міщане? І як тільки ці добродії раніше до цього не подумалися? Здавалося б, що ліквідація повинна бути і без голосування, бо основного капіталу 43,000 карб., а витрачено куди більше, ніж третю частину, але голосуванням прийнято таку резолюцію—банкових справ не ліквідувати, а тільки-но припинити на де-який час операції по видаванню заповом (ссуд). Обібрано же комісію для більш докладного упорядкування банкових справ. Найцікавіший кінець—більшістю 12-ти проти 6-ти постановлено ніякого уголовного переслідування проти бушого правління не починати. Та цього й треба було сподіватися.

Театр і музика.

29 лютого відбувся у м. Немірові концерт, уряжений гуртком студентів Дорпатського у-ту при участі аматорів. В програму концерта увійшли №№, виконані духовим оркестром і хорами: мішаним та чоловічим, якими заправляв студент В. Бєсядовський. У хоровій частині були переважно українські пісні: "Ой сів пугач на могилі", "Коло млина, коло броду", "Ой і не гаразд", попури з оп. "Чорноморці", "Закувала та сива зозуля" і ин. Найбільше враження зробили: "Заповіт", яким почався концерт, "Прометей" К. Стєпенка—ця чудова музична фантазія і "Ще не вмерла Україна" Було кілька пісень і російських. Духовий оркестр під орудою студента О. Іліча гарно виконав: "Попури з українських пісень", "Нічку" Завальського та ині речі. Дякуючи спочуттю, з яким відіслав кн. Шербатова до концерта, впрямлячки його мали змогу залудно скористатися гарною концертною залою у дворці княгині.
29 лютого у Гадячі (на Полтавщині) відбувся спектакль "чистий прибуток з якого піде на пам'ятник Т. Шевченку". Це вже другий спектакль з цією метою; влаштовані вони обидва невеличким гуртком молоді одного з сел галяцького повіту. Цей гурток за два роки свого істнування спромігся спорудити 5 спектаклів і тим познайомив місцеве і повітове громадянство з такими творами наших письменників, яких Галяч на своїй сцені до того часу ще не бачив, як то: "Бурлака", Карпенка-Карого, "Глитай або ж павук", Кропивницького, "Зимовий вечір" Старицького і ин. На цей раз спорудники спектаклю вибрали драму Кропивницького "Невольник". Перед початком спектакля хор виконав "Заповіт", який половина глядачів прослухала стоючи. У виконанні пьєси було декілька хиб. Взагалі вистава пройшла, як і більшість подібних аматорських вистав. Чистого прибутку на пам'ятник Т. Шевченка залишилось 35 карб. (горішій спектакль з такою ж метою дав усього І р. 26 коп.)
Українська труппа А. Шатковського з 15 лютого дає вистави в Сімбірському. Спектаклі розпочалися драмою Старицького: "Ой, не ходи, Грищо!" Труппа велика: артистів і хористів чоловіків 50, оркестр—15 душ. Труппа грає в зімовому театрі Бульшової. Збори добрі.

За кордоном.

БОМБЕЙ, 7. 4,000 робітників-ткачів счинили заколот в околицях города. Поліція, коли в неї почали кидати каміння, стріляла. Вбито кількох робітників. Натовп розігнано.
СОФІЯ, 7. Англійський параход "Фаралей" почав прокладати кабель між Варною та Севастополем.
ТАВРИЗ, 7. Коли шах не згодився вивести з города мушкетирів, почалася перестрілка між революціонерами і прибічниками шаха. Військо шахове розбіглося. Натовп розгромив шахів палац. Город цілком в руках революціонерів, окрім тільки квартала мушкетирів.
КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 7. Революційний рух все збільшується. Сто офіцерів адриянопольського округу, обложивши телеграф, послали султанові таку ж саму телеграму, як і з Манастіра. Молодотурки загрожують зруйнувати залізницю, коли правительством почне посилати проти Іх нове військо.
ЛОНДОН, 8. З Тавриз у одібрано ви-

Відома.

31 мая 1908 р.
Льва Поляна.

Відома.

31 мая 1908 р.
Льва Поляна.

КОВЕЛЬ (на Волині). Волинські "союзники" ніяк не можуть погодитися з тим, що в Ковелі нема їхнього відділа. Що вже вони до цього праці приклали, а їм все-ж-таки не щастить! На решті 5 юлія приїхав сюди Віталій. Зараз же після служби він сказав дову промову про те, як біс почав повстання проти Бога. Між иншим цього сатану Віталій назвав "першим бунтовщиком і революціонером", щоб подолати його царство, "треба відкрити в Ковелі союз з іст.-русс. нар.". Другого дня в неділю мали святити "союзницький" прапор, але тут трапилось, мабуть, непорозуміння, бо майже всі ті, що чули промову Віталія, на другий день зовсім не прийшли. Та Віталій не вгамувався і знову сказав промову вже більш на сучасну тему: вилаявши до схочу на всі боки євреїв, він також не забув і українців. Деж пак! "Русская православная Украина" також служить "красолинками" і ще більше ніж євреї дає бунтовщиків та революціонерів; промова ця також не помогла, бо коли Віталій з прапором рушив, щоб пройтися з співами по вулицях Ковеля, то присутні любесенько розбрелися собі, куди кому треба, і з Віталієм зосталося тільки чоловік з 10 міщан, котрі також покинули його на півдорозі.

На щастя вже хтось підвів його до церкви Кінбурзького полка, куди власне і направлявся Віталій. Тут він признався, що його ще нігде так погано не стрічали і що на його думку тут всі красолинки і революціонери. Цим поки що й закінчилися заходи "союзників".

С. УСПЕНКА (на Кубані). У нас розпочалася ліквідація визвольного руху. Поішки Ніколенко, Саенко, Семашко та инші взялися доносити на селян. Сільські багатирі Олексій Сірий, Тихон Хворостянний та Мишка Коробейник їм допомагають. Із села по їх доносам висилають краших селян, хоч громада за їх і заступається.

А ще недавно взявся винищувати крاملу і священник о. Павел Протасов, великий приятель усіх багатирів. Уже про його писалося і в місцевих газетах і в столицях, а він свого не кидає. Він підбурує селян проти гарних людей, а старшину нашого, поважного Михайла Сахна, топче в грязь. Розумні селяне кажуть, що слід на нього пожалитися, инші радять плюнути на його вигадки. Отже багаті та пеньні люде вірять батушці, бо у їх ціл хоч і п'яниця, а святий чоловік; хіба ж можна проти попа йти?

На щастя таких людей мало і їх доноси до якогось часу не дуже шкодять. Та ще всі ці люде виходять із общини і незбаром будуть инородніми. Громада цьому рада: не буде у нас шкодливих людей! Але дивно, що ті люде зовсім не вірять, що вони стануть инородніми: їх збиває Олексій Сірий, мовляв, землю заберемо, а в громадці таки будемо верховодити. Розумні люде навчають темних селян, що їх одурено, але ті не слухають і йдуть мов вівці за Сірим. Що то буде, як вони побачуть, що справді стали инородніми?..

Календарні відомости.
Середа, 9 юлія. Вчч. Пократія і Кирила, св. Федора еп. Єдського.
Сх. сон. 4 год. 13 хв., зах. сон. 7 год. 59 хв.

ПАРАХОДИ.

- 1) Київ—Катеринослав. Виходять кожн. дня. 3 Київ. 9 г. р. і 5 г. по півдні. Катеринослав. 8 г. р. і 5 г. по півдні.
- 2) Київ—Гоміль. 3 Київ. 9 г. р. і 2 г. дня. Гоміль. 8 г. р. і 1 1/2 г. дня.
- 3) Київ—Чернігів. 3 Київ. 5 г. по півдні. Чернігів. 6 г. вечора.
- 4) Київ—Пінск. 3 Київ. 10 г. ранку. Пінск. 9 г. ранку.
- 5) Київ—Чорнобиль. 3 Київ. 10 г. р. і 6 г. вечора. Чорнобиль. 8 г. веч. і 8 г. ранку.
- 6) Київ—Могильов. 3 Київ. по понеділкам, серед. і п'ятницям і суботам в 2 год. дня. Могильов по неділям, вівторкам, четв. і п'ятницям в 6 год. ранку.
- 7) Могильов—Оршаньскі кожнього дня.
- 8) Гоміль—Вітна

Увага: 1) Окрім поштово-пасажирських пароходів по всіх лініях будуть ходити товаро-пасажирські і грузові пароходи.

Залізничні поїзди.
(3 18 апріля 1908 р.)

Напрямок	№ поїзда	Одходить з Києва	Прибуває до Києва
Південно-західна (Юго-Западна) залізниця.			
Київ—Одеса	19	9.00 х.в.	2.45 х.р.
Київ—Брест	97	9.10 х.в.	10.10 х.р.
Київ—Білосток	39	9.15 х.р.	4.00 х.в.
Київ—Варшава	32	9.25 х.д.	4.50 х.в.
Київ—Новоселиці	54	9.30 х.в.	6.15 х.р.
Київ—Бердичів	118	9.25 х.в.	12.10 х.р.

Ласаж. I, II, III кл. Одеса, Волочиск, Вілень	7 9 г. 35 х.в.	8 8 г. 15 х.р.
Мішан. II, III кл. Одеса, Брест	15 7 г. 25 х.р.	16 7 г. 35 х.в.
Ласаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Єдисвет.	19 10 г. 50 х.р.	20 5 г. 59 х.в.
Ласаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Єдисвет.	17 11 г. 20 х.в.	18 7 г. 15 х.р.
Ласаж. I, II, III кл. Брест, Білосток, Граєво	13 12 г. 05 х.в.	14 6 г. 56 х.р.
Мішан. I, II, III кл. до Білої-Церкви, Ольшаниці	27 5 г. 00 х.д.	28 9 г. 28 х.р.
Ласаж. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава, Відно, Петербург	5 11 г. 50 х.в.	6 7 г. 51 х.р.
Мішан. IV кл. Київ, Одеса, Брест, Знаменка	31 9 г. 53 х.в.	32 1 г. 10 х.д.
Ласаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Катеринослав, Севастополь та Ростов на Дону	21 8 г. 20 х.р.	22 9 г. 55 х.в.
Шведск. товар. І-ІІ кл. Сарни, Ковель	31 10 г. 1 х.в.	32 7 г. 40 х.р.
Шведск. товар. І-ІІ кл. Київ, Малин	43 4 г. 20 х.д.	40 9 г. 15 х.р.

ВИДАВНИЦТВО "УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ"
видало такі книжки:

1. Гр. Шерстюк. Українська граматика для шкіл. Частина I. 20 к.
2. С. Чернасенко. Про небо. Переклад за Фляріоном. Частина I. 20 к.
3. Діткам. Казки в вірші. 10 к.
4. Як вродилася пісня. Казка. 3 к.
5. Убогий жид. Казка. (Видання розійшлося). 2 к.
6. Бр. Грім. Казки. Книжка I. Переклад Гр. Шерстюк. 5 к.
7. С. Чернасенко. Граматка. (Вукварець). 10 к.
8. Ол. Кониський. Арифметика для українських шкіл. 10 к.
9. Б. Грінченко. Про книги. Як їх вигадано друкувати. 10 к.
10. М. Загірня. Як був лад в Афінській державі. 10 к.
11. Сайдо. Літературні ілюстровані збірник для дітей. Зредагував і уложив Гр. Шерстюк. Ц. 35 коп., на крайньому папері. 60 к.

КРИМ ТОГО НЕЗАБАРОМ МАЮТЬ ВИЙТИ:
С. Чернасенко. Про небо. Частина II.
Гр. Шерстюк. Українська граматика для шкіл. Частина II.
В. Корольов. Про людське тіло.

Видавництво випустило серію листових карток з малюнками Гр. Коваленка.

Книжки Видавництва можна добути по всіх кращих книгарнях на Україні. 0-69-19

Прймається передплата на 1908 рік

"РІДНИЙ КРАЙ"
УКРАЇНСЬКА ТИЖНЕВА ЧАСОПИСЬ.
При "Рідному Краї" виходить додатком **"МОЛОДА УКРАЇНА"**
щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видання—4 карб., на півроку 2 карб., на три місяці 1 карб., за границю на рік 6 карб., на півроку—3 карб.

Передплата на "Рідний Край" без "Молодої України" на рік—3 карб., на півроку—1 карб. 60 коп., на чверть року 85 коп. Передплата на "Молоду Україну" без "Рідного Краю" приймається окремо: на рік—2 карб., на півроку 1 карб., за границю—3 карб. на рік.

Адреса контори і редакції: Київ, Мар'їнсько-Благовіщенська ул., 97.

Обидва видання виходять під редакцією О. Косач (Олени Пчілки). 0-26-26

Видавництво "ШЛЯХ".
Друкується і незбаром вийде

"Весь світ в Українській справі"
Подія 12 квітня 1908 року.
ГОЛОСИ З ПРЕСИ—(ВОІ КРАЇНИ)...
Біля 100 виризок.
Переклади на укр. мову і упорядкували В. Степанківський і Левко Юрєвич. 3-261-3

ДРАМИ Й КОМЕДІЇ.
Переклад під редакцією Б. Грінченка.

1. ІБСЕН Г. Підвоя громадянства. Ком. на 4 ді пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 16 мая 1907. № 5693, ц. 30 к.
2. ІБСЕН Г. Ворог народів. Пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 11 окт. 1907. № 10606, ц. 30 к.
3. ІБСЕН Г. Примари. Др. 3 д. Пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 13 жовт. 1907. № 16712, ц. 30 к.
4. МІРБО О. У золотих наїданах. Ком. на 3 д. Пер. Б. Грінченка. Дозв. до вист. 7 янв. 1908. № 1864, ц. 35 к.
5. МЕТЕРЛІН М. Монна Ванна. Др. 3 д. Пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 18 дек. 1907. № 1865, ц. 30 к.
6. ЗУДЕРМАН Г. У рідній семі. Др. 4 д. Пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 20 февр. 1908. № 1987, ц. 30 к.
7. ІБСЕН Г. Нора. Др. 3 д. Пер. М. Загірної. Дозв. до вист. 3 марта 1908. № 2651, ц. 30 к.
8. ІБСЕН Г. Гелда Габлер. Др. 4 д. Пер. Н. Грінченко. Дозв. до вист. 3 марта 1908. № 2659, ц. 30 к.
9. ГАУПТМАН Г. Візник Гейтель. Др. 5 д. Пер. Б. Грінченко. Дозв. до вист. 20 марта 1908. № 3117, ц. 30 к.
10. ШНІЦЛЕР А. Забавки. Др. 8 д., ц. 30 к.
11. ГРІНЧЕНКО Б. Драма й комедія. I. Ясні зорі. Др. 5 д. П. Назмарло. Ком. 3 д. Др. 5 д., ц. 1 р. 50 к. Дозв. до вист. перші чотирі 1 мая 1902. № 3654—3657, а остання по рукопису, без третьої дії, під заголовком: "На громадській роботі" 16 февр. 1904. № 1780.
12. ГРІНЧЕНКО Б. На новий шлях. Др. 5 д. Дозв. до вист. 5 юнія 1906. № 5216 ("Прав. Вѣст." 1906 № 141), ц. 30 к.

Курсь, Вороніж, Харків, Петербург 8 11 г. 30 х.в. 7 6 г. р.

Київ—Полтавська залізниця.

Почтов. I, II, III кл. Кременчук, Полтава, Харків 4 12 г. 15 х.в. 3 7 г. 10 х.р.

Почтов. I, II, III кл. Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Севастополь 2 8 г. 12 х.в. 1 9 г. 40 х.р.

Тов.-пасаж. II, III кл. Полтава, Харків 6 11 г. 25 х.р. 5 6 г. 48 х.д.

Редактор **М. Павловський**
Видавець **С. Чикаленко**.

Оповідки.

Потрібен репетитор, який би добре знав французьку і німецьку мову. Умови в "Раді". 0-266-2

Потрібен молодий моторний інтелектуальний хлопець, що знає українську мову. Звертатися до контори "Раді". 0-267-2

У ХАРЬКОВІ передплачувати і купувати парізою "Раді" можна в Громадській бібліотеці, Петровський пр. р-22-22

ПРОДАЄТЬСЯ ВО ВСЬХЪ КНИЖНЬХЪ МАГАЗИНАХЪ

М. П. Драгомановъ. Политическія сочиненія.
Подъ редакціей проф. И. М. ГРЕВСА и Б. А. КИСТЯКОВСКАГО.
Т. I. Стр. LXXXII + 486 + VIII. Цѣна 2 р. 50 к.

Центръ и окраины.
СОДЕРЖАНИЕ: Отъ редакторовъ И. Гревса и Б. Кистяковскаго; М. П. Драгомановъ. ЕГО ПОЛИТИЧЕСКІЕ ВЗГЛЯДЫ, ЛИТЕРАТУРНАЯ ДѢЯТЕЛЬНОСТЬ И ЖИЗНЬ. Б. КИСТЯКОВСКАГО. ПРЕДИСЛОВІЕ ЕГО ПЕРВОМУ ТОМУ. Б. КИСТЯКОВСКАГО. ВОСТОЧНАЯ ПОЛИТИКА ГЕРМАНИИ И ОБРУСЬЕНІЕ. ЕВРЕИ И ПОЛЬЯКИ ВЪ ЮГО-ЗАПАДНОМЪ КРАѢ. РУССКІЕ ВЪ ГАЛИЦІИ. ЛИТЕРАТУРНОЕ ДВИЖЕНІЕ ВЪ ГАЛИЦІИ. ЛИТЕРАТУРНО-ОБЩЕСТВЕННЫЯ ПАРТІИ ВЪ ГАЛИЦІИ. НОВЫЯ ДВИЖЕНІЯ СРЕДИ РУССКИХЪ ГАЛИЧАНЪ. ВСЕОБЩЕЕ ГОЛОСОВАНИЕ И РУСИНЫ ВЪ АВСТРІИ. 10—247—10

ДРУКАРНЯ
ПЕРШОЇ КІЇВСЬКОЇ АРТІЇ ДРУКАРСЬКОЇ СПРАВИ

Київ, Трьохсвятительська № 5. Телефон № 1069.

Маючі величезний вибір найріжнородніших шрифтів, приймає друкарські роботи: часописи, журнали, книжки, справоздання, преїскрипти, бланки, рахунки, конверти, різні візитівки і шлюбні картки, плакати, таблиці, афиші, програми і таке инше. Всі замовлення виконуються чепурно, бездоганно і на призначений час.

У Катеринославі
можна передплачувати і купувати на роздріб газету "РАДА" в книгарнях Лозинської і Чучуна—"Просвіщеніє", на Проспекті. 0-36-18

Від 20 серпня (августа) до 20 січня (января) в конторі "ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОГО ВІСТНИКА" (Київ, Прорізна, 20), приймається передплата на нову книгу проф. **М. Грушевського**
Історія української козаччини до половини XVII в.
(Се буде VII том Історії України-Руси, але сам для себе становить окрему цілість). Великий том, більше 500 стор. великого формату, в переддаті 2 р. 40 коп. без пересилки, по виході ціна буде значно підвишена. Виход книги призначається на март 1909 року. 3-253-6

Вийшов 5-й випуск.
ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА ВИДАННЯ:

УКРАЇНСЬКА МУЗА.
Поетична антологія, (історична хрестоматія)
під редакцією Олексі Коваленка,
в 12 випусках; виходє кожного місяця. В антологію входять кращі твори всіх найвидатніших українських поетів, починаючи од найстаріших корифеїв і до найсучасніших українських поетів, Галичини, Буковини і Америки, всього до 120 поетів. В кожному випуску будуть твори нові і вже друковані, з портретами, автографіями і біографіями поетів, заставками і вивітками. Збірник "буде великою формату" і матиме до 1200 ст. Ціна кожного окремого випуску 25 к., з пересилкою 30 коп.; а по передплаті—2 рублі за всі 12 випусків, з пересилкою 2 р. 50 к. Можна на видачі 1 руб. зараз, 1 руб. через місяць і 50 коп. 1 люля (юлія). За глянцю: 3 р. 50 коп. з пересилкою, в Австрії 8 корон, в Америці 2 доларя. Гроші посылать по адресі редакції: Київ, Іванівська уліця 75, Олексі Коваленко, або в "Українську Книгарню", Безаківська 8, або в книгарню І. Ідковського, Хрещатик, 29.

В 5-му випуску надруковані: Пчілка Олена (Косач), Біликовський, Масляк, Грабович, Грінченко, Шнайлер (Кравченко), Бобенко, Короленко, Кононенко. 3-262-4

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
на еженедельную политическую, общественную и литературную газету

"ВЛАДИМИРЪ-ВОЛЬНСКАЯ ЖИЗНЬ"
Условия подписки:
До конца 1908 года—2 руб. съ пересылкой и доставкой.
За одинъ мѣсяць—30 коп. Цѣна отдѣльн. № 8 коп.
Адресъ конторы и редакціи:
Гор. Владимір-Вольнскъ, Монастырская пл., д. д-ра Сладковскаго. 0-264-2

ВИДАННЯ Товариства "ПРОСВІТА" у Київі.

1. Драгоманов В. Про українських козаків, татар та турків. 3 додатком про життя Драгоманова. Ц. 8 коп.
2. Земельна справа в Новій Зеландії. Переклада М. З. Ціна 2 коп.
3. Левицький М. Як рятуватися при наглих випадках та каліцтвах. Ціна 3 коп.
4. Календарь "Просвіти" на рік 1907. Ц. 15 коп.
5. Загірня М. Як визволилися Шівчичі Американськй Штати. Ц. 15 к.
6. Дорошенко Д. Оповідання про Ірландію. Ціна 8 коп.
7. Загірня М. Страшний ворог. Книжка про горілку. Ціна 5 коп.
8. Ів. Франко. Ліси та пасовиська. Ціна 3 коп.
9. Грінченко Б. Про грім та блискавку. Ціна 4 коп.
10. Напельгородський П. Українці на Кубані. Ціна 5 коп.
11. Грінченко Б. Братства і просвіта справа на Україні за польського панування до Богдана Хмельницького. Ц. 5 коп.
12. Календарь "Просвіти" на рік 1908. Ціна 25 коп.
13. Веселка, стін. озрив. календарь на рік 1908. Ц. 50 к. (Розпродано).
14. Іваніцький Б. Яри та піски. Ц. 4 к.
15. В. Луневич. Перека. П. Е. Сем'я у звірів, птаць, комах, риб та гадів. Ц. 10 к.
16. Гр. Сьгобочний. Морські огні. Про маяки та про життя на їх. Ціна 5 к.
17. Б. Грінченко. Про пустині. Ціна 8 коп.
18. Д. Марнович. На вочому хуторі. Оповідання. Ціна 3 коп.
19. Д. Марнович. Іван з Вужака. Шматок. Два оповідання. Ц. 4 коп.
20. М. Левицький. Забув. Щастя Пейсаха Лейдермана. Два оповідання. Ц. 4 к.
21. В. Корольов. Як годувати худобу. 3 5 малюнками. Ц. 10 к.

ІНШІ КНИЖКІ:
Статут Товариства "Просвіта" у Київі, заснованого в пам'ять Т. Шевченка. Ціна 5 коп. Темі для книжок. Виробила видавничка комісія Товариства. Зіздомлення Товариства "Просвіта" за рік 1906.
Склад видання в "Просвіті" Трьохсвятительська площа, Народа. Дім і в Українській Книгарні, Безаківська, 8. 0-238-6